

София, 23-07-24 г.

Протокол

от проведеното: “ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА: ВИЗА предварителни (прединвестиционни) и обемно-устройствени проучвания за определяне разположението на паметник на „Героя - граничар“ в градина „Свети Климент Охридски“, във връзка със заповед № РСЦ24-РД09-163/09.07.2024 г. на Кмета на район „Средец“-СО за провеждане процедура за обществено обсъждане и представяне на ВИЗА предварителни (прединвестиционни) и обемно-устройствени проучвания за определяне разположението на паметник на „Героя - граничар“.

Представянето се проведе в заседателната зала на район „Средец“, етаж 2, ул. „Леге“ № 6 на 23.07.2024 г. /вторник/ от 17.30ч.

арх. Анна Пискулева – район Средец:

Здравейте всички. Откривам първата част от Общественото обсъждане – представяне на, издадената от главния архитект на Столична община, Виза за предварителни проучвания за определяне разположението на паметник на „Героя - граничар“ в градина „Свети Климент Охридски“, район „Средец“, гр. София, с възложител ГД „Гранична полиция“-МВР и проектантски екип архитект Станислав Константинов и скулптор Красимир Ангелов. Давам думата на арх. Кристиан Яричков за кратко изказване.

Арх. Яричков – район Средец:

Благодаря на екипа за подготовения макет, за да придобием представа за самия паметник, но на този етап обсъждаме визата и местоположението, а визията и обемно-пластичните характеристики са от компетенцията на Експертно-художествения съвет към Столична община. Днес се провежда така нареченото „Представяне“ – първата част от общественото обсъждане, има предвиден срок до 6 август за становища и възражения относно визата, а на 15 август от 17:30 ч. се събираме отново тук за втората част - „Заключителна дискусия“, това е стандартната процедура за обществените обсъждания. След окомплектоване на цялата постъпила информация и нейното разглеждане от РЕСУТ на район „Средец“, тя се предава на главния архитект на Столична община за последващо процедиране. Сега да дадем думата на възложителя, за кратко представяне на инициативата. Моля всички да се представят за протокола.

Гл. комисар Златанов– инициативен комитет/възложител:

Главен комисар Антон Златанов, директор на ГД „Гранична полиция“. Това е наша инициатива, подкрепена от фондация, която открива дарителска сметка за набиране на средства, по която вече постъпват такива главно от служители на „Гранична полиция“ и от МВР.

Идеята се породи от следния факт – специфичното географско разположение на България, като естествена граница между Азия и Европа. Към момента, в международен план нашите граници Българо-турската и Черноморската са поставени под особен фокус и значение от цяла Европа и от Целия свят. Концентрирани са огромен брой институции от цял свят, които наблюдават нашата работа и я оценяват високо. В същото време „Гранична полиция“ (преди това „Гранични войски“)

имат безброй малки паметни плочи и паметници само на местата, на които е загинал някой граничар. Това се случва постоянно, като последния случай е преди две години. Обикновено тези паметни знаци са на трудно достъпни места, в гранични зони, т.е. на тези места е затруднено отдаването на почит към тези, отдали живота си в полза на нашата родина и на цяла Европа. Така се зароди у нас идеята да подемем тази инициатива. Имаме подкрепа от Столична община и на повечето хора от Общински съвет, независимо от партийна принадлежност. Това е надпартийна, национална кауза за нас, не искаме средства от ничий бюджет, сами ще събираме пари от подкрепящите идеята. Опитавме се да възложим създаването на нещо достатъчно семпло, за да не нарушава градския дизайн, да се съобразява с наличното в централната градска част, но настояваме този възпоменателен знак или монумент да бъде на полагаемото му се място в централната част на града, същевременно да има възможност да бъде на оживено място, в парково пространство в центъра, но така че в близост до него да има достатъчна зона да се строяваме с наш строй, с бойните ни знамена, с духовите оркестри и да бъдат празнувани празниците в присъствието на всички държавни институции – президент, министър-председател, народно събрание, дипломатически посланици. В момента отбелязваме тези празници на един общ паметник на загиналите служители, но идеята на този монумент е да бъде посветен не само на загиналите граничари, а и на сега действащите, и на бъдещите, т. е. това да бъде място, което да бъде отбелязвано от всички хора, преминаващи от там, независимо дали са българи или чужденци.

Молбата, с която входирахме документите в Столична община, включва също и желанието алеята, която минава покрай бъдещия паметник да се именува „Алея на граничаря“. Мястото, което сме предложили, коментирахме с главния архитект на Столична община и с Кмета на града, а и с господин Трайков също по телефона, сме се постарали да не нарушава по никакъв начин поставените там паметници и монументи. В непосредствена близост е „Паметника на българските летци и парашутисти“, с който сме леко свързани тематично, но сме съвсем отделени и считаме, че не бива да сме до тях, за да не нарушаваме тяхната идейна цялост. Можем да сме в съседната озеленена площ и, както предлагаме съвместно с проектантския екип, да изглежда нашия бъдещ паметник е да бъде ненаатрапчив, да не нарушава екстериора, да не се извисява, да е нещо семпло. С бъдещата му поддръжка също няма да натоварваме бюджета на никоя организация, тъй като ще си го поддържахме сами с наши средства и ще се постареем да бъде винаги в изрядно състояние.

Разговарял съм с много хора от всякакви неправителствени организации, политически партии, държавни институции и министерства, които на по-късен етап ще са ангажирани в одобряването, като Министерство на културата. Отвсякъде има положителни отзиви, стига документите да са изрядни и да отговарят на нормативните изисквания. Надявам се да се реализира идеята и то в бърз порядък, така че още тази година да можем да празнуваме празника на Гранична полиция на този монумент. Визията е една съвместна идея, която сме одобрили – представлява отливка на гранична бразда от миналото с човешки стъпки, проектантите ще обяснят как е изработена, с една гранична пирамида и от двете страни по един надпис, който вечерно време съвсем семпло да бъде осветен – от лявата страна да е очертан контура на нашата страна, в който да е изписан девиза на граничаря „НИТО КРАЧКА НАЗАД, ЗАД НАС Е БЪЛГАРИЯ“, а от дясната да е изписано, че се посвещава на всички гранични служители.

Арх. Яричков – район Средец:

На коя дата е празника на „Гранична полиция“?

Гл. комисар Златанов– инициативен комитет/възложител:

Ние силно се надявахме да се случат нещата до 27 август, когато е празника на „Гранични войски“, предшествали „Гранична полиция“, но това не се случи, ясно е няма как да стане, тъй като дълго време нямаше общински съвет, който да придвижи входираните ни вече документи. Следващия празник е на 22 декември, като се надяваме до тогава всичко да е наред.

Арх. Яричков – район Средец:

Сега предлагам да дадем думата на авторите и после, ако има въпроси да се зададат.

Красимир Ангелов – скулптор/проектантски екип:

Казвам се Красимир Ангелов – скулптор съм, с архитект Константинов заедно работим.

Задачата, която ни беше поставена е доста предизвикателна, трябваше да се подходи малко по-свободно и в същото време ненаатрапчиво към пространството, защото това все пак е едно оживено място и трябва човек деликатно да се намеси в тази среда. Имахме едно желание от страна на възложителя да използваме граничната пирамида, която е достатъчно знакова за граничарите. В последствие реших да вградя в терена, това е малко концептуален подход – граничната бразда, отлята от бронз. „Граничната бразда“ като термин, в момента тя не се използва много като гранично съоръжение, но е достатъчно ясен и красноречив символ на границата от древни времена, между двете граници като ивица за констатиране на преминаване. Отливката от бронз ще направи паметника по-скулптурен като цяло и ще обвърже трите елемента, които са необходими. Ориентировъчния общ размер на композицията по дължина ще е около 5 м. като 1,50 м. на 1,50 м. ще бъдат площадките от двете страни върху които ще се разположат двата гранитни масива с надписите, за които комисар Златанов спомена. От гранит ще бъдат изпълнени пирамидата, двата масива и техните бази. Мястото на паметника – това е диагоналната алея, която свързва подхода към градината откъм бул. „Цар Освободител“ с подхода откъм бул. „Васил Левски“. Стремежа беше да не навлизаме в пространството на паметника „Свети Климент Охридски“, тъй като това е едно архитектурно завършено пространство, затова решихме да се придвижим в долната част на диагоналната алея, която е по-близка до входа на Народното събрание. По този начин се осъществява една визуална и тематична връзка с „Паметника на българските летци и парашутисти“, като в същото време те са отделени от диагоналната алея. Това е от мен.

Арх. Константинов – архитект/проектантски екип:

Архитект Станислав Константинов, аз ще кажа две думи, няма да повтарям това, което се изложи. Основното и трудното в този случай беше да открием място в центъра на София, което се вижда, което е проходимо и което е достойно за смисъла на този паметник. Минахме доста места и в крайна сметка се спряхме на това, което се обясни, което разбира се не накърнява нито стилистиката, нито

архитектурата на това пространство. Мислим, че ще е много добре, ако това което е дал арх. Здравков като виза се потвърди, защото това е едно наистина достойно място, а както говорихме за паметника, се вижда, че той не се извисява, не създава никакви пластични проблеми. Смятаме, че ако се одобри това място, бихме могли да се справим доста бързо с изпълнението и за датата, която комисар Златанов спомена, в края на годината. За нас е важно на това гледане да се потвърди визата, това е като желание.

Арх. Яричков – район Средец:

Благодаря Ви. Архитект Стрясков, някакъв въпрос искахте да зададете, моля заповядайте.

Арх. Стрясков – КАБ:

Подкрепям напълно подхода и постигнатото до тук. Първо, като виза – да това е голям проблем в София, хаотичното разполагане, но тук е намерена тематичната връзка, която е държавността, това са родовите войски – въздушни и парашутисти, това са гранични войски, това е народното събрание като държавата, най-важното. Подкрепям напълно избора на мястото, деликатно е дистанцирано напред, за да не се бие с паметника на „Свети Климент Охридски“, за мен един от най-хубавите и интересни паметници, дело на Далчев и Лозанов. Не влиза в противоречие с него, адмирации за визата, адмирации за концепцията. Чисто концептуално, идеята е много силна – граничната бразда, пирамидата и повествованието отпред. Адмирации за направеното до тук.

арх. Анна Пискулева – район Средец:

Въпроси някакви?

Радослав Симеонов – представител на СБХ:

Радослав Симеонов, представител на съюза на художниците, член и на ОЕСУТ. Осъзнавам комплицираността на тези много символи, които се натрупват на едно място, което лично мен малко ме смущава, но архитект Константинов, като автор в един близък район е наясно с нещата, не мога да опонирам, сигурен съм, че е премислено всичко. Това мога да кажа сега, аз ще докладвам на колегите от съюза, видях че има срок за допълнителни становища.

Арх. Яричков – район Средец:

Точно така. Срока за писмените становища е до 6 август. Може да се подават в деловодството или на електронния адрес.

Радослав Симеонов – представител на СБХ:

Един конкретен въпрос само – за нивото на тази бразда, тя ще е под околното ниво?

Арх. Константинов – архитект/проектантски екип:

Съвсем малко под нивото, за да може осветлението да се интегрира отстрани.

Красимир Ангелов – скулптор/проектантски екип:

Предвижда се във вътрешната част да има LED-осветление, което нощно време да отчита релефа на отливката на браздата. Ще помислим и за някакво осветление, но там има достатъчно странично осветление. За мен е по-важно да се акцентира по някакъв начин при преминаване, така че да не е в тъмното, смятам че LED-осветление ще свърши добра работа.

Арх. Стрясков – КАБ:

Това е работа вече конкретно на самия проект, другия технически въпрос е отводняването и почистването. Но това е въпрос на проекта.

Арх. Константинов – архитект/проектантски екип:

Разбира се, че сме мислили за отводняването, ще има едни малки отвори в следите, ще има съответните наклони.

Гл. комисар Златанов– инициативен комитет/възложител:

Относно бъдещата поддръжка, ние сме декларирали пред Столична община, че чрез инициативния комитет, ние ще осъществяваме поддръжка и почистване. За мен лично поддръжката е от изключителна важност.

Арх. Яричков – район Средец:

Благодаря на всички за участието. Закривам представянето. Ще се видим отново на заключителната дискусия на 15 август.

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА РАЙОН „СРЕДЕЦ“ :

.....
/арх. Кристиан Яричков/

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ :

.....
/Гл. комисар Антон Златанов, инициативен комитет /

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА ПРОЕКТАНСКИЯ ЕКИП :

.....
/арх. Ст. Константинов, проектантски екип/

.....
/ Красимир Ангелов – скулптор/проектантски екип /